

ALOITUSTEHTÄVÄ

Helsingin yliopisto, Avoin yliopisto

A 1.3 Oppimisen teoreettiset perusteet (4 op)

Koko opintojakson toteutetaan

verkkovälitteisesti Moodlessa

Jakson opettaja: KL Pirkko Raudaskoski

sähköposti osoitteeseen:

pirkko.raudaskoski@helsinki.fi

OHJEET

Laatiessasi aloitustehtävää teet näkyväksi henkilökohtaisia tavoitteitasi, odotuksiasi, oppimiskäsityksiäsi ja niiden taustaoletuksia, ennakkotietojasi ja kaikkia niitä yleisiä kulttuurista omaksumiasi merkityksiä, joita oppimiseen ja sen pohjalta tapahtuvaan opetuksen suunnitteluun voidaan liittää. Oppimiskäsityksesi ovat rakentuneet kokemustesi, tietojesi, ajattelusi ja toimintojesi pohjalta. Kaikki kirjaamasi em. ennakkokäsityksesi ovat osa sinun käyttöteoriaasi, jonka varassa huomaamatta tai tietoisesti toimit oppijana ja mahdollisena varhaiskasvattajana, opettajana, ohjaajana, kouluttajana sekä kehittäjänä tietyssä toimintaympäristössä. Ole avoin, rohkea ja kiinnostunut omista ajatuksistasi. Huom! Älä käytä vastatessasi nettiä, eri lähteitä tai kirjoja. Nojaudu omaan tämän hetkiseen ajatteluusi ja aiemmin oppimaasi. Kirjaa ajatuksesi ylös siinä järjestyksessä, kun ne tulevat. Vaikka sinun tekisi monta kertaa mieli muokata uudelleen ja uudelleen aloitustehtävän vastauksiasi, älä sitä kuitenkaan tee. Lähde tietoiseen tietämyksesi muokkaamiseen ja tiedon etsintään vasta sitten, kun olet palauttanut tämä tehtävävastauksen opettajalle.

Sinun ei tarvitse merkata lähteitä. Riittää, että avaat salaisen arkkusi ja annat äänesi kuulua sekä ajatustesi ja tekstisi virrata vapaasti. Aloitustehtävä ei ole mikään tietojasi mittava testi, vaan toivottavasti kimmoke, joka johdattaa sinut syväsuuntautuneen oppimisen polun alkuun ja aktivoi sinut opiskelemaan syväluotaavasti ja kriittisesti opintojaksolla opiskeltavia oppimisteorioita. Laatimasi vastaukset ja niistä välittyvät oppimisen ilmiötä avaavat merkitykset ovat tulevalla opintojaksolla

- työväline ja oppimisen resurssi, josta käsin ja jonka varassa osallistut A 1.3 Oppimisen teoreettiset perusteet opintojaksolla käytävään aloituskeskusteluun ja johon heijastelet toisten oppijoiden ja tutkijoiden oppimiskäsityksiä,
- tutkimuksen kohde, joiden takaa voit yksin ja opiskelijayhteisösi tukemana eri keskusteluissa paljastaa taustalla piileviä filosofisia oletuksia todellisuudesta ja ihmisen suhteesta siihen, tiedosta ja sen muodostumisesta, ihmisen/oppijan sekä oppimisen olemuksesta, ihmisen suhteesta yhteisöön, oppijan ja kasvattajan/opettajan roolista oppimistilanteessa,
- peili, johon heijastelet koko opintojakson kuluessa uutta oppimaasi tietoa ja kehittyntä ymmärrystäsi,
- itsearviointia helpottava työkalu, jonka avulla voit tehdä opintojakson päätyttyä päätelmiä oman oppimisesi edistymisestä.

Mitä kattavammin ja perusteellisemmin vastaat alla oleviin kysymyksiin, sitä enemmän sinulla on käytössäsi tuottamaasi ”tutkimusaineistoa”, jota vasten reflektoida tulevan opintojakson aikana rakentunutta uutta tietoa. Tartu aloitustehtävään rohkeasti ja itseäsi ja omaa sisäistä ääntäsi kuunnelleen! Käytän tarkoituksellisesti alla olevissa kysymyksissä hieman arkipäiväisiä ilmaisuja, jotta voisit tarttua niihin mahdollisimman vapaasti ja täsmentää niitä haluamillasi tavoilla ja sanoilla.

TOIMI SEURAAVASTI

1. **Kirjaa ylös näkemyksiäsi yksilötasolla tapahtuvasta oppimisesta, vastaamalla alla oleviin kysymyksiin. Voit tarvittaessa tarjota havainnollisia esimerkkejä valaisemaan ajatteluasi.**
 - 1.1 Millaista on hyvä oppiminen kohdallasi? Mitä tarvitaan, jotta voit oppia hyvin, mikä tai mitkä tekijät johtavat tuohon oppimiseen? Millainen oppiminen on sinulle helppoa ja luontaista, millainen vaikeaa ja työlästä? Mihin suuntaan haluaisit oppijana kehittyä?

- 1.2 Mitä yksilön oppiminen voisi olla yksinkertaisimmillaan? Mitkä tekijät varmistavat tai johtavat tuohon nimeämäsi yksinkertaiseen oppimiseen? Miten oppiminen etenee? Anna joitakin lyhyitä esimerkkejä.
- 1.3 Mitä yksilön oppiminen voisi olla silloin, kun yksilö kokee sen mullistavaksi? Mitkä tekijät varmistavat tai johtavat tuohon nimeämäsi mullistavaan oppimiseen? Anna esimerkki joko omasta elämästäsi tai jonkun toisen elämästä.
- 1.4 Millainen kouluoppiminen (esim. jossakin Suomalaisen koulutusjärjestelmään kuuluvassa institutionaalisessa yhteydessä esim. peruskoulussa, lukiossa, oppilaitoksessa tai korkeakoulussa) on tämänhetkisen käsityksesi mukaan laadukasta ja korkeatasoista ja millainen kouluoppiminen on huonoa? Millaista se on luonteeltaan, miksi se on laadukasta? Mistä oppija voi tietää, että hän on oppinut hyvin? Mitkä tekijät mielestäsi johtavat hyvään kouluoppimiseen? Kerro, mitä periaatteita ja tekijöitä sinun tulisi mahdollisena opettajana huomioida jo opetuksen suunnitteluvaiheessa varmistaaksesi laadukas ja korkeatasoinen kouluoppiminen.

2. Kirjaa ylös näkemyksiäsi ryhmä- ja yhteisötasolla tapahtuvasta aikuisten oppimisesta vastaamalla alla oleviin kysymyksiin. Voit tarvittaessa antaa havainnollisia esimerkkejä valaisemaan ajattelusi.

- 2.1 Kuvaile esimerkein jossakin käytännön yhteisössä esim. naapurustossa, harrastuspiirissä jne. tapahtuvaa oppimista. Millaista oppiminen on luonteeltaan? Mitä tapahtuu, missä? Selitä miksi käytännön yhteisössä voi tapahtua oppimista, mikä voi johtaa yhteisössä tapahtuvaan oppimiseen? Mihin kiinnittäisit yhteisöllisen oppimisen edistäjänä ja mahdollisena yhteisöpedagogina huomiota suunnitellessasi kasvatuksellista ja kehittävää toimintaa tietyille käytännön yhteisölle?
- 2.2 Kuvaile jossakin oppilaitoksen oppilas-opettajayhteisössä/tietoyhteisössä tapahtuvaa oppimista? Mitkä tekijät mahdollistavat luovan ja innovatiivisen yhteisöllisen oppimisen oppilaitoskontekstissa? Mitkä tekijät saattava mielestäsi estää tai hankaloittaa luovaa ja innovatiivista yhteisöllistä oppimista? Mihin kiinnittäisit yhteisöllisen oppimisen huomiota suunnitellessasi kasvatuksellista ja kehittävää toimintaa tietyille oppilaitoksen tietoyhteisölle?

3. Kirjaa ylös näkemyksiäsi organisaatiotasolla tapahtuvasta aikuisten ja kokonaisen organisaation oppimisesta ja vastaamalla alla oleviin kysymyksiin. Voit tarvittaessa antaa havainnollisia esimerkkejä valaisemaan ajattelusi.

- 3.1 Kuvaile esimerkein jossakin työorganisaatiossa ja työyhteisössä tapahtuvaa arkista oppimista? Mitä tapahtuu, miten ja miksi? Miten oppiminen etenee? Mitkä tekijät käsityksesi ja kokemuksiesi ja havaintojesi mukaan voivat mahdollistaa arkisen oppimisen työorganisaatiossa? Mitkä ovat käsityksesi, kokemuksiesi tai havaintojesi mukaan pahimmat esteet työorganisaatiossa tapahtuvalle arkiselle oppimiselle? Mihin kiinnittäisi mahdollisena työorganisaatioon palkattuna koulutus- ja kehittämistoimintaa suunnittelevana ja toteuttavana konsulttina, aikuiskouluttajana tai kehittäjänä huomiota, jos sinun tehtävänäsi olisi edistää sekä työorganisaatiossa tapahtuvaa arkista oppimista?
- 3.2 Kuvaile esimerkein kokonaisen työorganisaation/toimintajärjestelmän käänteentekevää oppimista? Mitä, miten, missä ja miksi tapahtuu? Mitkä tekijät tämänhetkisen käsityksesi mukaan mahdollistavat koko organisaation oppimisen ja sellaisen organisaation oppimisen, joka olisi mullistavaa tai käänteentekevää? Mitkä tekijät voisivat mielestäsi estää tai hankaloittaa koko organisaation /toimintajärjestelmän oppimista? Mihin kiinnittäisi mahdollisena työorganisaatioon palkattuna koulutus- ja kehittämistoimintaa suunnittelevana ja toteuttavana konsulttina, aikuiskouluttajana tai kehittäjänä huomiota, mikäli sinun tehtävänäsi olisi edistää pitkäkestoista koko organisaatiota koskettavaa pitkäkestoista, mullistavaa suorastaan käänteentekevää oppimista?

4. Kirjoita ja pura auki joitakin perusoletuksiasi ihmisestä, tiedosta, yhteisöstä, organisaatiosta sekä oppimisesta ja sen tutkimisesta. Vastaa alla oleviin kysymyksiin. Pyri avaamaan oletuksiasi itsellesi ja lukijalle sen verran kun kykenet. Älä luovuta ja tyydy kuitenkin pariin lauseeseen.

- 4.1 Mikäli väittäisit, että oppimisella on jotakin tekemistä tiedon kanssa, niin mitä, mitä kaikkea käsityksesi mukaan tieto on ja miten sitä voidaan saavuttaa ja mikä merkitys sillä on oppimisessa?
- 4.2 Mikäli väittäisit että oppiva subjekti on yksittäinen ihminen, niin millainen tuo ihminen on perusolemukseltaan. Voit kirjoittaa mieleesi tulevia väittämiä, joita kannatat esim. ihminen on ensisijaisesti olemukseltaan jne. Pohdi eroaako ihminen eläimestä, miten ja onko ihminen pitkälle

geenien vai ympäristön tuote vai molempien? Mikä tekee ihmisestä ihmisen? Mikä on ihmisen suhde todellisuuteen, mitä tuo todellisuus on ja voiko ihminen vaikuttaa tuohon todellisuuteen, miten voi ja voiko todellisuus vaikuttaa häneen miten ja miksi? Pyri tunnistamaan avaamaan ihmiskäsitystäsi lukijalle sen verran kun kykenet?

4.3 Mikäli väittäisit, että oppiva subjekti on sosiaalinen yhteisö esim. työorganisaatio tai jokin arkinen yhteisö esim. perhe, niin mikä tekee käsityksesi mukaan yhteisöstä yhteisön ja organisaatiosta organisaation. Mistä nuo sosiaaliset yhteisö koostuvat ja miten ne eroavat toisistaan?

4.4 Mikäli väittäisit, että tavoitteellinen oppiminen on jonkinlaista muutosta määriteltyyn parempaan suuntaan, niin mikä muuttuu, mihin suuntaan ja miksi?

4.5 Aivotutkijat väittävät, että oppiminen näkyy muutoksina aivojen solutasolla, aivosolujen välisenä kommunikaationa ja neuropsykologi väittää, että oppiminen neurobiologinen ilmiö, jolloin tutkimuksen tulisi kohdistua oppimisen hermostollisen perustan selvittämisen esim. hermosoluyhteyksien muodostumisen, muovautumisen sekä uusien hermosoluyhteyksien vahvistumisen selvittämiseen. Pohdi **millainen muunlainen ilmiö oppiminen voi olla ja mihin tutkijan silloin tulisi kohdistaa huomionsa**. Luettele ja selvennä niin monta ilmiötä kuin kykenet. Väittäen seuraavasti: oppiminen on..... ilmiö (mikä) ja tutkimuksen tulisi kohdistua(mihin).

5. Aiemmat tietosi oppimisenäkemyksistä ja niiden sisältämistä teorioista?

Mitä oppimisenäkemyksiä on tämän hetkisen käsityksesi mukaan olemassa? Luettele keskeisimmät. Mikäli muistat, luettele joitakin yksittäisiä oppimisteorioita. Mistä suuntauksista ja teorioista olet erityisen kiinnostunut tai haluaisit tietää enemmän.

6. Omat kiinnostuksen kohteesi ja tavoitteesi

Alkavalla opintojaksolla opiskeltavia oppimisen tutkimisen psykologisia, antropologisia ja organisaatiososiologisia suuntauksia voidaan tarkastella 'paradigmoina', joilla on kullakin omat peruskäsitteensä, historiallisesti muodostuneet tutkimusongelmansa, tutkimusyksikkönsä ja aineistonsa. Tarkoitus on, että teorit oppimisesta ja niiden filosofiset taustaoletukset auttavat sinua ymmärtämään laaja - alaisesti ja perusopintoja syvällisemmin oppimista ja sitä, mihin kaikkeen oppiminen voi perustua.

Kerro oletko itse kiinnostunut enemmän aikuisten oppimisen tarkastelusta

1. **Yksilötasolla**
2. **Yhteisötasolla**
3. **Organisaatiotasolla**

Kerro opettajallesi, mikä em. kohta 1 - 3 sinua kiinnostaa eniten. Miksi? Kerro lopuksi, mitä odotat tulevat opintojaksolta A 1.3 Oppimisen teoreettiset perusteet?. Mitä kuvittelet ryhtyväsi opiskelemaan? Millaisia tavoitteita asetat itsellesi? Mitä kysymyksiä sinun päässäsi tällä hetkellä liikkuu, joihin haluaisit etsiä vastauksia A 1.3 alkavalla opintojaksolla? Kerro vielä lopuksi onko sinulla kokemuksia verkko-opiskelusta, millaisia.

Tekniset ohjeet aloitustehtävän laatimiselle:

- Kirjoita noin n 8 sivua tekstiä. Vastauksen pituus ei ole tällä kertaa niin ratkaiseva kuin se, että saat omasta mielestäsi kerrottua riittävän kattavasti omista ajatuksistasi. Huom! Merkitse aloitustehtävän alkuun vasempaan yläkulmaan nimesi ja päivämäärä sekä opintojakson nimi sekä otsikoksi aloitustehtävä. Tekstin riviväli on 1.5 ja kirjasinkoko (= fonttikoko) 12 tai 11 pistettä (esim. Arial 11). Oikean ja vasemman marginaalin leveys 2 cm. Ylä – ja alamarginaali 2.5 cm. (ts. reunukset normaalit). Kirjoita kunkin vastauksen eteen sen kysymyssarjan numero/luku, jonka alle vastauksesi ryhmittyvät ja anna kullekin luvulle tekstiäsi vastaava otsikko.
- Toimita valmis aloitustehtävä lukuineen opintojakson omaan verkko-oppimisympäristöön, Moodleen heti, kun sivut aukeavat. Näin toimien jakson opiskelijat tarjoavat opettajalle mahdollisuuden suunnitella ryhmien kokoonpanoja ja tutustua opiskelijoihin etukäteen. Mikäli saat aloitustehtävän tehtyä ennen kuin jakson Moodle - sivut aukeavat, toimita aloitustehtävä vastauksineen

sähköpostitse myös opettajalle osoitteeseen: pirkko.raudaskoski@helsinki.fi, jotta tutustuminen teihin opiskelijoihin voi alkaa hyvissä ajoin.

- Sitten, kun olet saanut aloitustehtävän valmiiksi ryhdy lukemaan jo etukäteen opinto-ohjelmassa mainittua Miettisen teosta

TIETOA TULEVASTA VERKKOKURSSISTA

Opintojakson kuluessa muodostat kokonaisnäkemyksen Moodleen tuotetun materiaalin pohjalta eri oppimisen tutkimuksen suuntauksista. Saat työpajatyöskentelyn kuluessa oman pajasi jäsenten kanssa syventyä myös tutkimaan yhtä opettajan osoittamaa teoriasuuntausta/oppimisen näkemystä ja sen sisällä erityisesti tiettyä oppimisen teoriaan. Työpajoissa tuotetaan ideoita osoitetun teorian pohjalta pedagogisen toiminnan esim. opetuksen suunnittelua varten. Työpajojen tuotokset eri teorioihin pohjautuen on tarkoitettu kaikkien jakson opiskelijoiden käyttöön. Opintojakson lopussa kukin oppija voi yksilöllisessä oppimistehtävässä / reflektioesseeessä hyödyntää pienryhmien tuotoksia ja niissä tarjottuja lähteitä. Opintojakson arvosana muodostuu reflektioesseeestä saadun arvosanan ja sekä opintojakson aikana vuorovaikutuksellisissa osuuksissa esim. teemakeskustelussa että työpajatyöskentelyssä osoitetun aktiivisuuden perusteella. Moodlella toteutettava opintojakso A 1.3 Oppimisen teoreettiset perusteet jakautuu seuraaviin neljään eri Moduuliin:

- **I Moduulissa orientoitumista opiskeluun:** Valmistautuminen ja osallistuminen alkukeskusteluun (n. 15 opiskelutuntia sisältäen vuorovaikutusta ja itsenäistä työskentelyä)
- **II Moduulissa teemakeskustelua:** Valmistautuminen ja osallistuminen keskusteluun yksilön oppimisen psykologisista perusteista: yhteisenä opiskelukohteena opinto-ohjelmassa mainittu Miettisen teos Miettinen, R. (1984). Kognitiivisen oppimisen näkemyksentausta. Valtion koulutuskeskus (luvut 4 ja 6-11 ja niiden sisältämät teoriat) <http://hdl.handle.net/10224/3681> (n. 20 opiskelutuntia sisältäen vuorovaikutusta ja itsenäistä työskentelyä)
- **III Moduulissa työpajatyöskentelyä:** yhteisenä ja jaettuna opiskelun kohteena kullakin työpajalla on opettajan osoittama aikuisten elämänyhteyksiin ja toimintaympäristöihin kytkeytyvä oppimisteoria aikavälillä (n.30 opiskelutuntia sisältäen sekä yhteistyötä että itsenäistä työskentelyä)
- **IV Moduuli: Reflektioesseen laadinta:** (n. 43 opiskelutuntia itsenäistä työskentelyä)

Osallistumisesi keskusteluihin ja pienryhmätyöskentelyyn tapahtuu verkkovälitteisesti, mutta **eriaikaisesti** Moodleen verkkokeskustelualustoilla. Varaa jo nyt kalenterista n. 10 tuntia per viikko jokaiselle opiskeluvikoille. Kaikkiin vuorovaikutuksellisiin osuuksiin esim. keskusteluihin ja työpajatyöskentelyyn ei voi osallistua kylmiltään, vaan niihin jokainen valmistautuu ensin itsenäisesti ohjeistetun ajan puitteissa. Miettisen verkkokirjan lisäksi opintojaksolla prosessoit yksin ja yhdessä muiden kanssa opettajan osoittamia muita verkkomateriaaleja. Materiaalin saatavuus ei tule olemaan ongelma.

Tapaamisiin verkossa!

t. Opintojakson opettaja Pirkko Raudaskoski